

VI VILL SE LÖFTE OM FORTSATT FEMINISTISK UTRIKESPOLITIK EFTER VALET

Inför valet 2022 uppmanar vi, 25 medlemsorganisationer i CONCORD Sveriges jämställdhetsarbetsgrupp, alla svenska partier att ge ett löfte om att Sverige kommer att fortsätta att stå upp för global jämställdhet och alla flickors och kvinnors mänskliga rättigheter.

Sveriges feministiska utrikespolitik har väckt nya viktiga diskussioner globalt om makt, resurser och kön. Den har bidragit till att stärka Sveriges agerande för jämställdhet i utrikespolitiken, men även gjort skillnad bortom regeringens egen politik. Sedan 2014 har Kanada, Frankrike, Spanien, Mexiko och Luxemburg lanserat en liknande politik, och bland annat Tyskland och Nederländerna väntas stå näst på tur. Sveriges roll i att bana väg för denna utveckling ska inte underskattas.

Valet 2022 kan bli ett ödesval för många människor bortom Sveriges gränser, inte minst för flickor, kvinnor i alla åldrar och hbtqi-personer. Sverige har varit ledande i det globala jämställdhetsarbetet och det är inte läge att backa.

Med flera allvarliga globala kriser som har en direkt påverkan på kvinnors, flickors och hbtqi-personers rättigheter är behoven av stöd enorma. Sveriges internationella bistånd behövs mer än någonsin. Ett avsteg från 1-procentsåtagandet eller neddragningar i biståndet genom avräkningar skulle få katastrofala effekter.

DÄRFÖR BEHÖVS EN FEMINISTISK UTRIKESPOLITIK

Sedan flera år tillbaka har världen upplevt en allvarlig global demokratikris och en backlash mot flickors, kvinnors och hbtqi-personers rättigheter. FN:s generalsekreterare har noterat en ökning av kvinnofientligt, rasistiskt och homo- och transfobiskt språk i politiska ledares anföranden, och menar att detta har bidragit till ökat våld mot kvinnor och hbtqi-personer. Sveriges bistånd och vår röst för jämställdhet i internationella forum och förhandlingar är viktigt som motvikt mot denna utveckling.

Diskriminerande lagstiftning, såsom religiös och traditionell familjerätt, och sociala normer kring kön och sexualitet utgör ett enormt hinder för människors möjligheter att åtnjuta sina rättigheter. Det finns fortfarande starka föreställningar om att män är bättre politiska ledare än kvinnor, visar en stor UNDP-studie. 300 000 kvinnor och flickor dör årligen till följd av graviditet och förlossning och för första gången på två decennier ökar mödradödlighet och barnäktenskap globalt.

Idag förvärras dessutom tillbakagången för jämställdhet av flera andra kriser. Väpnade konflikter i Ukraina, Tigray, Myanmar, Jemen och på många andra platser får katastrofala humanitära konsekvenser, bland annat ökat sexuellt och könsrelaterat våld och en eskalering av en redan akut hunger- och vattenkris. Hbtqi-personer, flickor och kvinnor i alla åldrar på flykt i eller från krig, som i Ukraina, är i akut behov av hälsovård, inklusive sexuell och reproduktiv hälsovård och skydd mot sexuellt och könsbaserat våld. Krig och konflikter leder också ofta till att stereotypa och bakåtsträvande könsroller förstärks och befästs och att könsdiskriminering i samhället ökar. Samtidigt vet vi att jämställdhetsarbete är centralt för att förebygga konflikter och skapa hållbar fred.

Klimatkrisen, förlusten av biologisk mångfald och corona-pandemin har haft förödande effekter på den informella ekonomin där kvinnor i alla åldrar är över-representerade. Effekterna av klimatförändringarna, exempelvis torka eller översvämningar, drabbar kvinnor och flickor som lever i fattigdom hårdast. Det könsrelaterade våldet har ökat kraftigt liksom hbtqi-personers utsatthet. Äldre kvinnor är mer våldsutsatta än jämnåriga män.

SVERIGES INTERNATIONELLA BISTÅND GÖR SKILLNAD

För att förändra normer i ett samhälle och stå upp mot backlashen för jämställdhet krävs starka lokala aktörer. Kvinnorättsförsvarare, organisationer som arbetar med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och hbtqi-organisationer spelar avgörande roller för en positiv utveckling. Forskning har visat att feministiska organisationer är nyckelaktörer i att stärka kvinnors rättigheter i ett land.

Trots detta misslyckas världen med att stödja jämställdhetsorganisationer med de resurser som krävs. Endast fem procent av det globala bilaterala biståndet går till initiativ som har som huvudsaklig målsättning att bidra till jämställdhet. Och av det stödet går endast en dryg procent till kvinnorättsorganisationer.

Eftersom Sverige är ett av de länder som ger störst andel av biståndet till jämställdhetsarbete skulle stora nedskärningar drabba kvinnor och flickor särskilt hårt. Till exempel väntas Sveriges biståndsstrategier för stöd till civilsamhället respektive jämställdhet att förlora en stor del av sina resurser på grund av avräkningar under 2022.

Jämställdhetsexperter poängterar betydelsen av att stödja kvinnorättsrörelsen, både i det uthålliga politiska arbetet och i de akuta insatserna för att skapa säkerhet för kvinnorättsförsvarare under hot. Om Sveriges röst för jämställdhet tystnar är det de redan utsatta flickorna, kvinnorna och hbtqi-personerna som får betala priset. Oavsett politisk färg måste de som leder Sverige efter valet stå upp för en jämställd värld och prioritera flickors, kvinnors och hbtqi-personers rättigheter runt om i världen.

Följande organisationer, alla medlemmar i CONCORD Sveriges jämställdhetsarbetsgrupp, står bakom detta papper:

Källor:

Feminist mobilisation and progressive policy change: why governments take action to combat violence against women av S. Laurel Weldon och Mala Htun, 2013.

Development finance for gender equality and women's empowerment: A 2021 snapshot av OECD-DAC Network on gender equality, 2021.

Fördjupad strategirapport för den globala strategin för jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter 2018-2022 (ärendenummer: 21/000021), av Sida, 2021.